

Læs, læs og læs!

Valsgård Skole

Læse Udviklings Skema (LUS)

VALSGÅRD SKOLE

Indholdsfortegnelse

- 3 Læse Udviklings Skema
- 4 Hvad er LUS?
- 5 Hvad kan hjemmet gøre for at støtte op om børnene!
- 6 LUS-punkter
- 6 LUS - trin 1 og LUS - trin 2
- 7 LUS - trin 3
- 8 LUS- trin 4 og LUS - trin 5
- 9 LUS - trin 6
- 10 LUS - trin 7 og LUS - trin 8
- 11 LUS - trin 9
- 12 LUS - trin 10
- 13 LUS - trin 11 og LUS - trin 12
- 14 LUS - trin 13 og LUS - trin 14
- 15 LUS - trin 15
- 16 LUS - trin 16 og LUS - trin 17
- 17 LUS - trin 18a og LUS - trin 18b
- 18 Oversigt over LUS-mål på de forskellige klassetrin
- 19 Hvilke LIX-bøger skal man læse på de forskellige LUS-trin?

Hvilke LIX-bøger skal man læse på de forskellige LUS-trin? (LIX-tallene er kun vejledende)

LUS-trin 2-7	LIX 2
LUS-trin 8	LIX 3-5
LUS-trin 9	LIX 4-6
LUS-trin 10	LIX 5-7
LUS-trin 11	LIX 6-8
LUS-trin 12	LIX 7-9
LUS-trin 13	LIX 9-11
LUS-trin 14	LIX 11-13
LUS-trin 15	LIX 13-15
LUS-trin 16	LIX 15-20
LUS-trin 17	LIX 20-25
LUS-trin 18.a	Vælg ud fra andre kriterier end LIX

Oversigt over LUS-mål på de forskellige klassetrin

0. klasse	trin 6
1. klasse	trin 9
2. klasse	trin 12
3. klasse	trin 15
4. klasse	trin 16
5. klasse	trin 17
6. klasse	trin 18a

Læse Udviklings Skema

(i daglig tale kaldet **LUS**)

Læsning er en fælles opgave for både skolen og hjemmet. Læsning anses for at være noget af det vigtigste i skolen.

I indskolingens fokuseres der især på afkodning, men gradvis øges indsatsen på læseforståelsen og på at tilegne sig viden ved at læse.

På Valsgård skole følger vi børnenes læseudvikling ved at placere dem på LUS-trin to gange om året. Det sker i december og juni måned. Børnene og hjemmet orienteres om udviklingen. Hvis læsningen står stille, så aftaler skole og hjem, hvad man kan gøre for at fremme udviklingen.

Der er børn, der har udfordringer med læsningen. Det er vigtigt at være i dialog med skolen om, hvordan man understøtter netop deres læsning, så de også opnår anerkendelse og glæde ved fremgang. Dansk læreren kan i samarbejde med forældrene søge vejledning hos skolens læsevejlederteam.

I Mariagerfjord Kommunes 'Strategi for sprog og læsning' er målet, at alle børn læser og skriver hver dag i hele skoleforløbet, både i skolen og derhjemme.

I indskolingens skal der læses 15-20 minutter hjemme hver dag. På mellemtrinnet skal der laves fx. læsekontrakter eller læselog. Dansk læreren laver aftaler med forældrene om, hvordan læsningen skal foregå og kommer med forslag til forældrene om, hvorledes hjemmet kan understøtte børnenes sprog og læsning.

I denne brochure fortæller vi om hvilke mål, man skal have opfyldt for at blive placeret på de forskellige LUS-trin. Desuden er der forslag til aktiviteter, der kan hjælpe barnet videre til næste LUS-trin.

Pia Dalsgaard og Helle Ørum

Læsevejlederteamet på Valsgård skole

Hvad er LUS?

- LUS beskriver det enkelte barns læsestandpunkt i 20 trin og giver retningslinjer for målene for barnets læseudvikling.
- LUS gør det muligt for læreren at gennemføre en differentieret undervisning så vi sikrer, at alle børn bliver udfordret på eget niveau.
- LUS-evalueringen foregår i en dialog mellem lærer og elev. Sammen finder de ud af, hvad næste mål i læseudviklingen skal være, og hvordan de med fælles strategier kan nå dertil.
- LUS er en del af den løbende evaluering, der bygger på lærerens kendskab til elevens læsekompetencer over en længere periode.
- Med LUS kan læreren opsætte undervisnings- og læringsmål for det enkelte barn og sikre sig, at barnet udvikler sine læsekompetencer.
- LUS giver dit barn viden om egen evne til at læse.
- LUS hjælper dit barn til at vælge relevante bøger til den selvstændige læsning

LUS-trin 18a

Jeg læser meget. Jeg læser af lyst. Jeg læser skønlitterære serier. Jeg læser faglige tekster med stort udbytte. Jeg kan bruge mine læsefærdigheder til forskellige formål.

Hvad kan du gøre for at komme på næste LUS-trin?

- Du kan finde bøger, der fanger din interesse.
- Du kan læse faglitteratur hver dag.

Hvordan kan dine forældre hjælpe dig?

- De kan indføre fælles læsetime derhjemme.
- De kan sørge for, at I fortæller hinanden, hvad I læser.

Ved en almindelig læseudvikling forventes man at være på LUS-trin 18a efter 6. klasse.

LUS-trin 18b

Jeg har let ved at læse. Jeg læser fortrinsvis ungdomsbøger med personskildringer, miljøbeskrivelser og indre monologer.

Hvad kan du gøre for at komme på næste LUS-trin?

- Du kan lade det gå lidt langsommere, når du læser, da du nu skal læse sværere bøger, hvor du skal tænke mere over det læste.
- Du kan læse ungdomsbøger

Hvordan kan dine forældre hjælpe dig?

- De kan sørge for, at I taler sammen om de tekster, I læser.

Ved en almindelig læseudvikling forventes man at være på LUS-trin 18b efter 7. klasse.

LUS-trin 16

Jeg kan læse en instruktion, arbejdsbeskrivelse, opskrift eller matematikopgave og gøre, hvad der står i den.

Hvad kan du gøre for at komme på næste LUS-trin?

- Du kan øve dig i at læse en opskrift og en instruktion, når der er noget, du gerne vil kunne lave eller et spil, du gerne vil spille.
- Du kan læse bøger med LIX 15-20 for at udvikle din læsning.

Hvordan kan dine forældre hjælpe dig?

- De kan lade dig selv finde ud af fx. regler i spil, hvordan en mobil virker og bustider.
- De kan sørge for, at der er tid til læsning i hverdagen.

Ved en almindelig læseudvikling forventes man at være på LUS-trin 16 efter 4. klasse.

LUS-trin 17

Jeg forstår indholdet i udenlandske tv-udsendelser ved hjælp af underteksterne.

Hvad kan du gøre for at komme på næste LUS-trin?

- Du kan se udenlandske film og naturprogrammer, der har undertekster. Du kan øve dig i at læse underteksterne så hurtigt, at du kan nå at tænke over det, der står.
- Du kan træne læsehastighed uden at forståelsen forsvinder.
- Du kan læse minimum 10 sider om dagen, og du kan læse bøger på LIX 20-25.

Hvordan kan dine forældre hjælpe dig?

- De kan se og samtale om film og naturprogrammer med undertekster sammen med dig.
- De kan hjælpe dig med at indøve rutiner for din læsning.

Ved en almindelig læseudvikling forventes man at være på LUS-trin 17 efter 5. klasse.

Hvad kan hjemmet gøre

for at støtte op om børnenes læsning:

- Gør læsning til en hyggestund
- Tal med børnene om det, de læser
- Gå på biblioteket med børnene
- Læs selv
- Læs og skriv som en naturlig del af hverdagen: små beskeder, indkøbsseddel og ønskeseddel
- Lav butik, lav gåder og quiz - leg med bogstaver og ord
- Læs skilte og beskeder i det offentlige rum
- Læs og find oplysninger på mobil, iPad og computer
- Læs og lav rim og remser
- Hav tegneserier, fagbøger, børneaviser og krydsord til at ligge fremme
- Find artikler og bøger om børnenes interesseområder: fx. sport, MTB, fiskeri og kreative aktiviteter.

LUS-punkter

LUS-trin 1

Jeg læser og skriver/tegner mit eget navn.

Hvad kan du gøre for at komme på næste LUS-trin?

- Du kan finde dit navn blandt en masse andre navne.
- Du kan læse bøger, du kender rigtig godt, højt for dig selv.

Hvordan kan dine forældre hjælpe dig?

- De kan læse højt for dig.
- De kan snakke med dig om det, I har læst.

LUS-trin 2

Jeg kender læseretningen. Jeg ved, at man læser fra venstre mod højre, oppefra og ned og ved, hvordan man skifter linje.

Hvad kan du gøre for at komme på næste LUS-trin?

- Du kan læse bøger, du kender.
- Du kan pege på ord, som du kender, i bøgerne. Læs dem højt.

Hvordan kan dine forældre hjælpe dig?

- De kan bede dig følge med i bogen med din finger, når de læser højt for dig.
- Når de læser højt for dig, kan de spørge dig, om du kan læse et ord i fx. linje 2.

LUS-trin 15

Jeg læser flydende med god forståelse i tykke kapitelbøger uden billeder. Jeg retter mig selv, hvis teksten ikke hænger sammen. Jeg foretrækker stillelæsning. Min læsehastighed har også betydning for dette og de efterfølgende LUS-trin.

Hvad kan du gøre for at komme på næste LUS-trin?

- Du kan lave aftaler med din lærer om, hvor meget du skal læse derhjemme.
- Du kan vælge bøger med LIX 13-15

Hvordan kan dine forældre hjælpe dig?

- De kan sørge for, at der er tid til læsning i dagligdagen.

Ved en almindelig læseudvikling forventes man at være på LUS-trin 15 efter 3. klasse.

LUS-trin 13

Jeg kan læse i længere tid uden at holde pause, men stopper stadig en gang imellem ved svære ord.

Jeg læser bøger med færre billeder på 50-100 sider.

Hvad kan du gøre for at komme på næste LUS-trin?

- Du kan læse mange bøger i fritiden. Allerhelst, fordi du har lyst til det.
- Du kan begynde at stillelæse (læse indeni dig selv).

Hvordan kan dine forældre hjælpe dig?

- De kan sørge for, at du har tid og ro til at læse minimum 20 minutter hver dag.
- De kan tale med dig om det, du læser.

LUS-trin 14

Jeg finder hurtigt ønskede oplysninger, både i kendte og ukendte tekster. Jeg kan søge, læse og oversigtslæse.

Hvad kan du gøre for at komme på næste LUS-trin?

- Du kan fortælle andre om det, du har læst.
- Du kan finde oplysninger fx. på hjemmesider.

Hvordan kan dine forældre hjælpe dig?

- De kan sørge for at der er tid og ro til at læse hver dag. De behøver ikke høre dig læse, men tale med dig om det, du har læst
- De kan selv læse, imens du også læser.

LUS-trin 3

Jeg ved, at man kan sige det, der er skrevet.

Hvad kan du gøre for at komme på næste LUS-trin?

- Du kan læse bøger du kender rigtig godt. Peg på ord, som du kender, i bøgerne.
- Du kan læse dem højt.
- Du kan tegne en tegning. Skriv med legeskrivning nederst på papiret, hvad der sker på tegningen.

Hvordan kan dine forældre hjælpe dig?

- De kan læse bøger for dig, som du kender rigtig godt. De kan stille spørgsmål til historien.
- Når du skriver, kan du prøve at læse de bogstaver og ord, du har skrevet, højt for dem.

LUS-trin 4

Jeg kan læse ord (billeder) i en kendt sammenhæng.
Jeg læser ord på skilte.

Hvad kan du gøre for at komme på næste LUS-trin?

- Du kan læse ord på ordkort. Peg på ordene, mens du læser.

Hvordan kan dine forældre hjælpe dig?

- De kan lave sætninger sammen med dig. Skrive dem på ordkort og lade dig 'læse' dem.
- De kan lade dig finde kendte bogstaver og ord i en tekst

LUS-trin 5

Når jeg kender nogle ord i en tekst, kan jeg læse (sige) andre. Jeg bruger stadig billederne meget, når jeg læser.

Hvad kan du gøre for at komme på næste LUS-trin?

- Du kan sige rim og remser, som du kender.
- Du kan finde lidt længere ord og se, om du kan finde nye ord i ordet. Fx. ko i ordet sko.

Hvordan kan dine forældre hjælpe dig?

- De kan lege rime-lege. Fx. hvad rimer på mand? (spand, vand osv.)
- De kan lege skibet er ladet med...

LUS-trin 11

Jeg læser ikke hurtigt, men jeg vil gerne have lidt tykkere bøger. Jeg kan godt lide at læse teksten højt for mig selv. Jeg kan godt lide at læse bøgerne flere gange.

Hvad kan du gøre for at komme på næste LUS-trin?

- Du kan hver dag hjemme læse sammen med en, der kan læse.

Hvordan kan dine forældre hjælpe dig?

- De kan give dig god tid til at læse nye og svære ord, før de hjælper dig.
- De kan sørge for, at der er ro og tid til at læse hver dag.

LUS-trin 12

Jeg kan læse en ukendt tekst uden hjælp. Der må godt stå mere på siden. Jeg kan godt gå i stå, når jeg møder ukendte ord. Læsningen er endnu ikke flydende.

Hvad kan du gøre for at komme på næste LUS-trin?

- Du kan hver dag læse sammen med en, der kan læse.
- Du kan læse højt for dig selv hver dag. Giv dig tid, når du læser.

Hvordan kan dine forældre hjælpe dig?

- De kan høre dig læse hver dag.
- De kan besøge biblioteket sammen med dig og hjælpe dig med at finde bøger, der interesserer dig.

*Ved en almindelig læseudvikling forventes man at være på
LUS-trin 12 efter 2. klasse.*

LUS-trin 10

Jeg bruger mange forskellige strategier, når jeg læser.

Jeg kan læse en lettere tekst med billederne som støtte.

Jeg stopper måske op efter en sætning for at tænke.

Hvad kan du gøre for at komme på næste LUS-trin?

- Du kan læse mange bøger.
- Du kan have mange bøger at vælge imellem.

Hvordan kan dine forældre hjælpe dig?

- De kan læse sammen med dig hver dag.
- De kan læse højt for dig hver dag og snakke med dig om det, I læser.
- De kan besøge biblioteket med dig.

LUS-trin 6

Når jeg skal læse et ord, siger jeg lyden af det første bogstav. Billederne er vigtige. Jeg retter nogle gange mig selv, når ordene ikke passer med bogstaverne.

Hvad kan du gøre for at komme på næste LUS-trin?

- Du kan arbejde med bogstaverne på mange forskellige måder. Fx. ordbanko, bogstavsange og find bogstaver i avisen.
- Du kan læse højt for dig selv.

Hvordan kan dine forældre hjælpe dig?

- De kan læse sammen med dig og tale med dig om, hvordan du finder ud af, hvad der står i bogen.
- De kan læse en hel sætning for dig.
- De kan pege på ord, som du skal læse.

Ved en almindelig læseudvikling forventes man at være på LUS-trin 6 efter 0. klasse.

LUS-trin 7

Jeg siger lyden af flere bogstaver i ordet, når jeg har brug for det. Jeg retter ofte mig selv, når ordene ikke passer med bogstaverne.

Hvad kan du gøre for at komme på næste LUS-trin?

- Du kan fortælle det, du har læst, for en voksen.
- Du kan skrive og tegne dine egne bøger.

Hvordan kan dine forældre hjælpe dig?

- De kan høre dig læse højt.
- De kan læse baglæns med dig, og I kan skiftes til at læse et ord.

LUS-trin 8

Jeg kan skrive små beskeder, og de kan læses af andre.

Hvad kan du gøre for at komme på næste LUS-trin?

- Du kan skrive så meget som muligt hjemme; indkøbssedler, breve og beskeder.
- Du kan læse højt for en voksen.

Hvordan kan dine forældre hjælpe dig?

- De kan høre dig læse hver dag.
- De kan lade dig skrive børnestavning.

LUS-trin 9

Jeg bruger alle bogstavers lyde og kan læse lange ord. Jeg læser meget langsomt.

Hvad kan du gøre for at komme på næste LUS-trin?

- Du kan læse mange bøger med LIX 4-6
- Du kan læse derhjemme hver dag.

Hvordan kan dine forældre hjælpe dig?

- De kan læse sammen med dig hver dag.
- De kan læse højt for dig hver dag og snakke med dig om det, I læser.

Ved en almindelig læseudvikling forventes man at være på LUS-trin 9 efter 1. klasse.